

Opschrift

Vergadering van 11 mei 2026

Nummer: 2026_MV_00416

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Stefaan De Winter: Zwerfvuilvergoeding

Raadslid(-leden):

Stefaan De Winter - Voor Gent

Bevoegd: Sofie Bracke

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Producenten van producten die vaak in het zwerfvuil terechtkomen, betalen voortaan elk jaar een heffing. Het gaat om plastic voedsel- en drankverpakkingen voor éénmalig gebruik zoals blikjes.

Een deel van die middelen gaat naar de lokale besturen. Voor alle Vlaamse gemeenten samen is jaarlijks 60,94 miljoen euro zwerfvuilvergoeding voorzien.

Vraag:

Hierbij heb ik volgende vragen :

- Wat is het budget dat de Stad Gent zal ontvangen van Vlaanderen?
- Wanneer zullen we de eerste schijf ontvangen en waarvoor mogen we dat budget inzetten?
- Welke keuzes zal de schepen maken voor de besteding van de Gentse middelen?
- Welke partners betreft de schepen bij deze oefening om ervoor te zorgen dat de inzet van de middelen de Stad properder zal maken?

Antwoord

Na jaren van voorbereiding gaat de zwerfvuilvergoeding eindelijk van start. De drie gewesten hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten om uitvoering te geven aan de Europese richtlijn rond wegwerpplastics (Single Use Plastics).

Concreet betekent dit dat producenten van producten die vaak als zwerfvuil eindigen — zoals drankverpakkingen, sigarettenfilters, vochtige doekjes en ballonnen — voortaan mee betalen voor de opruimkosten én voor preventie. Lokale besturen ontvangen

hiervoor jaarlijks een vergoeding, onder meer voor het opruimen van zwerfvuil, het ledigen van vuilnisbakken en het sensibiliseren van burgers.

Voor Vlaanderen wordt de totale bijdrage van producenten geraamd op ongeveer 71,5 miljoen euro per jaar. Daarvan vloeit 61 miljoen euro naar steden en gemeenten. Gent ontvangt ruim 6,5% van dat bedrag: goed voor bijna 4 miljoen euro per jaar voor een sterker netheidsbeleid.

Producenten moeten de vergoeding voor 2026 uiterlijk in april 2027 betalen. Om de opstart te versnellen, wordt in 2026 voor de lokale besturen wel al een voorschot van 50% voorzien. Voor Gent betekent dit een eerste uitbetaling van bijna 2 miljoen euro in het najaar. Vanaf 2027 volgt jaarlijks een bedrag van ongeveer 4 miljoen euro, gespreid over twee schijven.

Voor deze financiële impuls legt het Lokaal Materialenplan 2023-2030 van OVAM duidelijke verwachtingen op aan lokale besturen. Zo moet elk bestuur een doordacht vuilnisbakkenplan opmaken of verder optimaliseren. Daarnaast wordt een gerichte aanpak verwacht van locaties waar zwerfvuil en sluikstort zich concentreren, de zogenaamde hotspots. Ook een stevig handhavingsbeleid, onder meer via GAS-reglementering, maakt deel uit van deze verantwoordelijkheid.

Deze nieuwe middelen bieden een stevige kans voor de strijd voor een propere stad. En de uitdagingen zijn groot, niemand hier zal dat ontkennen.

Daarom zetten we in op drie duidelijke prioriteiten:

1. Versterkte inzet bij IVAGO

Een goede en betrouwbare basisdienstverlening is essentieel voor een propere stad. Wanneer afvalophaling of reiniging hapert, zien we dat zwerfvuil en sluikstort sneller toenemen. Bij IVAGO stellen we al langer vast dat de huidige werking tegen haar limieten aanloopt. Ik nam daarom al stappen om het aanwezigheidspercentage van de medewerkers te verhogen, en zorgde voor extra inzet voor de openbare reiniging. Gent is een stad in volle evolutie: we groeien, we trekken meer inwoners, studenten, bezoekers en ondernemers aan. Het aantal adressen neemt toe, net als het aantal sorteerstraten, en ook het openbaar domein breidt uit. De druk op onze afval- en reinigingsdiensten nam sterk toe en zal blijven groeien, terwijl de operationele capaciteit die evolutie nooit heeft kunnen volgen.

Met de zwerfvuilvergoeding willen we de basis versterken. Dat betekent concreet: extra ophaal- en reinigingsrondes, een versnelling van het investeringsritme voor ondergrondse containers en onderzoek naar een mogelijke uitbreiding van de rol van IVAGO, bijvoorbeeld voor het reinigen van straatmeubilair.

Daarnaast zetten we sterker in op handhaving en sensibilisering. In het meerjarenplan waren al twee bijkomende GAS-vaststellers voorzien; die worden nu aangevuld met extra profielen. De ambitie blijft om elk sluikstort effectief te onderzoeken. Tegelijk willen we ook meer inzetten op gedragsverandering via sensibilisering. Daarom bekijken we of we extra afvalcoaches op het terrein kunnen inzetten.

Ongeveer de helft van de beschikbare middelen wordt gereserveerd voor deze versterking van IVAGO.

2. Versterking netheidsbeleid sociale hoogbouwwijken

Een tweede belangrijke prioriteit is de netheid in wijken met veel sociale hoogbouw. Dit is een complexe en hardnekkige uitdaging, waar ook in deze commissie al herhaaldelijk aandacht voor gevraagd werd. Bovendien staan deze wijken de komende jaren voor

bijkomende druk door renovaties en nieuwbouwprojecten, met heel wat verhuisbewegingen tot gevolg.

Om hier structureel werk van te maken, is een strategisch overleg opgestart met Thuispunt Gent. Vanuit een kernteam wordt gewerkt aan een gerichte aanpak. De bedoeling is om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst met duidelijke engagementen van beide partners.

We focussen daarbij op de meest kwetsbare en gevoelige locaties, waar zwerfvuil en sluikestort het vaakst voorkomen. We zetten extra mensen op het terrein in en formuleren heldere doelstellingen rond afval- en netheidsbeheer, ook in functie van de dynamiek van verhuisbewegingen.

Voor dit actieplan wordt ongeveer een kwart van de middelen gereserveerd.

3. Een ambitieus en toekomstgericht actieplan netheid

Tot slot werken we aan een breder actieplan netheid, dat in het najaar aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd. Dit plan moet de overkoepelende visie en aanpak voor een propere stad verder scherpstellen en versterken.

We voorzien middelen om innovatieve en gerichte acties mogelijk te maken: proefprojecten in pilootwijken, gerichte interventies in hotspots, bijkomende maatregelen in het kader van het vuilnisbakkenplan, en stappen om meer eenheid van commando te realiseren.

De uitwerking en coördinatie van dit actieplan ligt in handen van de Cel Regie Netheid. Gezien de omvang en complexiteit van deze opdracht, wordt deze cel versterkt met een extra consultant.

Ook voor dit luik wordt een kwart van de middelen voorzien.

Conclusie

Met de zwerfvuilvergoeding krijgt Gent een substantiële financiële hefboom om het netheidsbeleid te versterken. Door gericht te investeren in een sterke basisdienstverlening, een aanpak op maat van kwetsbare wijken en een toekomstgericht actieplan, kunnen we de strijd tegen zwerfvuil en sluikestort aanzienlijk opdrijven. Zo bouwen we stap voor stap aan een nette, aangename en leefbare stad voor alle Gentenaars en bezoekers.
